

Робоча програма дисципліни «Організація та планування діяльності підприємства з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Організація та планування діяльності підприємства

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Підсумковий контроль: Залік

Призначення дисципліни

Дисципліна «Організація та планування діяльності підприємства з використанням управлінських інформаційних систем і технологій» формує у студентів системне розуміння засад організації та стратегічного планування господарської діяльності підприємств в умовах ринку. Курс охоплює теоретичні основи організаційних структур, методологію планування виробничої діяльності, механізми управління ресурсами, оцінку ефективності та стратегічний розвиток бізнесу — з урахуванням застосування інформаційних систем і технологій у фінансово-економічній сфері.

Дисципліна є обов'язковою для підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» та забезпечує формування необхідних загальних і фахових компетентностей.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в організаційно-економічному контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння управлінських альтернатив, формування обґрунтованих висновків щодо діяльності підприємства.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки розрахункових робіт, аналітичних звітів і презентацій проектів.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати організаційні та планові рішення, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні записки.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів, розроблення планів підприємства та спільного пошуку управлінських рішень.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Організація діяльності підприємства

Розуміння сутності організаційних структур, функцій управління та методів раціональної організації виробничих і управлінських процесів підприємства в умовах ринкового середовища та застосування інформаційних систем.

Планування та прогнозування

Здатність розробляти та обґрунтовувати виробничі, фінансові та операційні плани підприємства; застосовувати методи техніко-економічного, оперативного та стратегічного планування з використанням комп'ютерних технологій.

Управління ресурсами та ефективністю

Знання методів оцінки ефективності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів підприємства; здатність аналізувати витрати, доходи, прибуток і рентабельність у системі управлінських інформаційних технологій.

Студент повинен вміти: оцінювати організаційні структури та обирати оптимальні; розробляти виробничу програму та систему планів підприємства; аналізувати показники ефективності господарської діяльності; застосовувати інформаційні технології в плануванні та управлінні підприємством; орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері господарської діяльності.

Результати навчання

→ Пояснення організаційних категорій

Пояснювати сутність категорій та явищ організації й планування: виробнича програма, операційна стратегія, організаційна структура, норма часу, виробнича потужність, планові показники та ефективність діяльності.

→ Аналіз ефективності та ресурсів

Аналізувати ефективність господарської діяльності підприємств, розраховувати показники використання ресурсів, виявляти резерви підвищення ефективності та оцінювати конкурентоспроможність.

→ Розробка планів підприємства

Розробляти виробничі, фінансові та операційні плани підприємства; визначати ключові планові показники та обґрунтовувати управлінські рішення на їх основі.

→ Застосування ІТ та нормативної бази

Застосовувати інформаційні системи і технології в плануванні діяльності підприємства; орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері господарювання та використовувати електронні інформаційні ресурси для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Підприємство як об'єкт організації та планування

Тема 1.1

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність, організаційно-правові форми, функції та цілі в ринковому середовищі. Особливості підприємств у галузі ІТ та фінансових послуг.

Тема 1.2

Організаційні структури управління підприємством: лінійна, функціональна, матрична, дивізійна структури. Проектування ефективної організаційної структури з урахуванням ІТ-складової.

Тема 1.3

Система планування на підприємстві: стратегічне, тактичне та оперативне планування. Методи, принципи та інструменти планування. Зв'язок планів із управлінськими інформаційними системами.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Підприємство як суб'єкт господарювання

Лекція 1 (2 год.): Сутність підприємства як первинної ланки економіки. Ознаки підприємства: самостійність, господарська діяльність, систематичне отримання прибутку. Класифікація підприємств: за формою власності, розміром, галуззю та організаційно-правовою формою.

Організаційно-правові форми: приватне підприємство, ТОВ, АТ, повне та командитне товариство, державне підприємство. Критерії вибору форми: масштаб, відповідальність, джерела капіталу. Специфіка ІТ-підприємств та фінтех-компаній: стартапи, технологічні корпорації, фінансові установи.

Ключові питання лекції

- Поняття та ознаки підприємства як суб'єкта господарювання
- Класифікація підприємств за формою власності, розміром, галуззю
- Організаційно-правові форми підприємств в Україні
- Цілі та функції підприємства: економічна, соціальна, інноваційна
- Підприємство в системі ринкових відносин: взаємодія з постачальниками, споживачами, державою
- Специфіка організації підприємств у сфері ІТ та фінансових послуг

📄 Нормативна база: Господарський кодекс України (ст. 62–71), Закон України «Про підприємства в Україні».

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз організаційно-правових форм підприємств: заповнення порівняльної таблиці за критеріями (відповідальність засновників, мінімальний статутний капітал, кількість учасників, особливості управління).

Завдання 2. Кейс: визначення оптимальної організаційно-правової форми для конкретної бізнес-ситуації (ІТ-стартап, фінтех-компанія, банківська установа). Обґрунтування вибору з урахуванням галузевої специфіки.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання розділу «Підприємство» Господарського кодексу України (ст. 62–71) та конспектування ключових положень
- Підготовка порівняльної характеристики двох реальних підприємств різних організаційно-правових форм у сфері ІТ або фінансових послуг (за відкритими даними)
- Складання схеми «Класифікація підприємств в Україні» з прикладами з ІТ-галузі
- Опрацювання підручника: Непран А. В., Шевченко І. Ю. «Економіка підприємства» — розділ 1

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати організаційно-правові форми підприємств, наводити приклади з ІТ- та фінансової галузі та обґрунтовувати вибір форми для конкретних умов господарювання.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Організаційні структури управління підприємством

Лекція 2 (2 год.): Організаційна структура управління як форма розподілу управлінської праці. Принципи побудови організаційних структур: єдиноначальність, норма керованості, централізація та децентралізація. Типи організаційних структур: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична, дивізійна, проектна.

Особливості структур в ІТ та фінансових організаціях: гнучкі (agile) організаційні структури, горизонтальні організації, команди розробки (scrum-команди), структури банків та страхових компаній. Проектування та реструктуризація організаційних структур.

Ключові питання лекції

- Сутність та елементи організаційної структури управління
- Принципи проектування організаційних структур
- Лінійна та функціональна структури: переваги та недоліки
- Матрична та дивізійна структури: особливості застосування
- Agile-структури та їх роль в ІТ-компаніях
- Оцінка ефективності організаційної структури
- Тенденції розвитку організаційних структур в епоху цифрової трансформації

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз організаційних структур: побудова схем лінійної, функціональної та матричної структур для умовного підприємства. Порівняльний аналіз за критеріями ефективності.

Завдання 2. Кейс: проектування організаційної структури для ІТ-компанії, що надає фінансові послуги (фінтех-стартап). Обґрунтування вибору типу структури.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Agile чи традиційна структура — що краще для ІТ-підприємства?» — аргументація позиції.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за підручником: Веретенникова Г. Б., Томах В. В., Геращенко І. М. «Планування та організація діяльності підприємства» — розділ «Організаційні структури»
- Підготовка аналітичної записки: «Організаційна структура обраної ІТ-компанії або банку» (1–2 сторінки, за відкритими даними)
- Складання порівняльної таблиці типів організаційних структур з прикладами з ІТ-галузі та фінансового сектору
- Пошук інформації про сучасні тенденції організаційного проектування (agile, holacracy) у відкритих джерелах

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати організаційні структури, будувати їх схеми, обирати оптимальну структуру для конкретного типу підприємства.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Система планування на підприємстві

Лекція 3 (2 год.): Планування як функція управління підприємством: сутність, принципи (єдність, безперервність, гнучкість, точність, участь), методи (балансовий, нормативний, розрахунково-аналітичний, програмно-цільовий). Система планів підприємства: стратегічний (3–5 років), тактичний (1 рік), оперативний (квартал, місяць).

Зв'язок планування з ІТ: використання інформаційних систем у плануванні (ERP-системи, BI-інструменти, хмарні платформи). Автоматизація планових розрахунків. Роль управлінських інформаційних технологій у підвищенні якості планів.

Структура системи планів підприємства

1. Стратегічний план: місія, цілі, SWOT-аналіз, стратегії розвитку
2. Бізнес-план: обґрунтування проекту чи діяльності підприємства
3. Тактичний (річний) план: виробнича програма, бюджети
4. Оперативно-календарний план: завдання для підрозділів
5. Фінансовий план: баланс доходів і витрат, cash flow
6. Інвестиційний план: капітальні вкладення та окупність

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка системи планів умовного підприємства (за варіантами): структурування стратегічного, тактичного та оперативного рівнів планування. Визначення ключових планових показників для кожного рівня.

Завдання 2. Аналіз можливостей застосування ERP-системи або ВІ-інструментів у плануванні діяльності підприємства. Порівняльна характеристика 2–3 платформ (SAP, 1C, Microsoft Dynamics).

Завдання 3. Тестування за темою «Система планування на підприємстві» (15 питань).

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Филипенко О. М., Волосов А. М. «Планування діяльності підприємства» (ДБТУ, 2022) — розділ «Принципи і методи планування»
- Підготовка реферату: «Роль ERP-систем у плануванні та організації діяльності підприємства» (обсяг 3–4 сторінки)
- Складання схеми «Ієрархія планів підприємства» із зазначенням часових горизонтів та відповідальних осіб
- Аналіз практики планування в реальному ІТ-підприємстві або банку (за відкритими джерелами)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати систему планів підприємства, застосовувати методи планування та розуміти роль ІТ-інструментів у плановій роботі.

Виробнича програма та організація виробничих процесів

Тема 2.1

Виробнича програма підприємства: склад, показники, методи обґрунтування. Виробнича потужність: поняття, розрахунок, баланс потужностей.

Тема 2.2

Організація виробничих процесів: типи виробництва, принципи раціональної організації, виробничий цикл та його структура. Особливості організації процесів у сфері ІТ та послуг.

Тема 2.3

Планування праці та заробітної плати: чисельність персоналу, продуктивність праці, фонд оплати праці. Нормування праці як основа планування.

Тема 2.4

Планування матеріально-технічного забезпечення та витрат на виробництво. Собівартість продукції (послуг): структура, методи калькулювання, управління витратами.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Виробнича програма та виробнича потужність

Лекція 4–5 (4 год.): Виробнича програма підприємства: склад і показники (номенклатура, асортимент, обсяг виробництва у натуральному та вартісному виразі). Методи обґрунтування виробничої програми: від попиту ринку, від потужності, від ресурсів. Оптимізація виробничої програми.

Виробнича потужність: поняття, види (теоретична, практична, нормальна). Фактори, що визначають виробничу потужність. Баланс виробничих потужностей. Коефіцієнт використання виробничої потужності.

Ключові формули

- $\text{Виробнича потужність} = \text{Продуктивність обладнання} \times \text{Ефективний фонд часу}$
- $\text{Коефіцієнт використання потужності} = \frac{\text{Фактичний обсяг}}{\text{Виробнича потужність}}$
- $\text{Валова продукція} = \text{Товарна продукція} + \text{Зміна залишків НЗВ}$
- $\text{Реалізована продукція} = \text{Товарна продукція} \pm \text{Зміна залишків ГП}$

Застосування в ІТ-сфері

Адаптація концепції виробничої програми до ІТ-послуг та програмних продуктів: планування обсягу розробки, capacity planning для ІТ-команд, планування сервісних потужностей у банківській та страховій сфері.

Тема 2.1 – Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок показників виробничої програми (валова, товарна, реалізована продукція) за умовними даними підприємства.

Задача 2. Розрахунок виробничої потужності підрозділу та коефіцієнта її використання. Визначення «вузьких місць» у виробничому процесі та пропозиції щодо їх усунення.

Задача 3. Кейс: обґрунтування виробничої програми ІТ-компанії на основі даних про ринковий попит на послуги та наявні ресурси.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Непран А. В., Шевченко І. Ю. «Економіка підприємства» — розділ «Виробнича програма та потужність»
- Виконання розрахункового завдання: аналіз виробничої програми умовного підприємства за 2 роки (динаміка показників)
- Підготовка таблиці «Показники виробничої програми: методи розрахунку та аналізу»
- Пошук даних про обсяги виробництва в ІТ-галузі України на сайті ukrstat.gov.ua

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та інтерпретувати показники виробничої програми та виробничої потужності, виявляти резерви зростання.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Організація виробничих процесів

Лекція 6 (2 год.): Виробничий процес: поняття, склад (основний, допоміжний, обслуговуючий). Принципи раціональної організації виробничих процесів: пропорційність, паралельність, безперервність, прямоточність, ритмічність. Типи виробництва: одиничне, серійне, масове — вплив на організаційну форму.

Виробничий цикл: поняття, структура (робочий час, перерви), тривалість. Шляхи скорочення виробничого циклу. Форми організації виробничих процесів у часі: послідовна, паралельна, паралельно-послідовна передача партій.

Організація процесів у сфері ІТ та послуг

Специфіка організації процесів розроблення програмного забезпечення: методології SDLC, Agile (Scrum, Kanban), DevOps. Паралелі між виробничим циклом та процесами надання фінансових послуг (кредитування, страхування, розрахунково-касове обслуговування). Управління бізнес-процесами (BPM) в ІТ-організаціях.

Ключові поняття

- Тривалість виробничого циклу при послідовному русі
- Тривалість циклу при паралельному русі партій
- Ефект скорочення циклу: вивільнення оборотних коштів

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок тривалості виробничого циклу за послідовного, паралельного та паралельно-послідовного видів руху партій деталей. Порівняння результатів.

Задача 2. Визначення типу виробництва для заданих умов (одиничне, серійне, масове) та обґрунтування оптимальної форми організації виробничого процесу.

Задача 3. Кейс: опис та оптимізація бізнес-процесу видачі банківського кредиту (або обробки страхового випадку) із застосуванням принципів організації процесів.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Веретенникова Г. Б., Томах В. В., Геращенко І. М. «Планування та організація діяльності підприємства» (ХНЕУ, 2020) — теми «Виробничий процес», «Виробничий цикл»
- Підготовка есе: «Застосування Agile-методологій в організації процесів ІТ-компаній та фінансових установ»
- Складання схеми бізнес-процесу для обраного типу підприємства (ІТ-компанія, банк або страхова компанія)
- Розв'язання типових задач на розрахунок тривалості виробничого циклу (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати та організовувати виробничі процеси, розраховувати тривалість виробничого циклу, застосовувати принципи раціональної організації в ІТ та фінансовій сфері.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Планування праці та заробітної плати

Лекція 7 (2 год.): Нормування праці як основа планування: норма часу, норма виробітку, норма обслуговування, норма чисельності. Методи нормування (хронометраж, фотографія робочого дня, аналітичний метод). Планування чисельності персоналу: методи розрахунку (за нормами виробітку, за нормами обслуговування, за робочими місцями).

Продуктивність праці: виробіток, трудомісткість, фактори підвищення. Планування фонду оплати праці (ФОП): форми та системи оплати праці, склад ФОП, методи розрахунку.

Ключові формули

- Чисельність = Обсяг робіт / (Норма виробітку × Фонд робочого часу)
- Виріток = Обсяг продукції / Середньоспискова чисельність
- Трудомісткість = Витрати праці / Обсяг продукції
- ФОП = Середньооблікова чисельність × Середня заробітна плата

Специфіка ІТ та фінансового сектору

Планування чисельності розробників, аналітиків, фахівців з кібербезпеки. Оцінка трудомісткості ІТ-проектів методом function point. Мотивація персоналу в ІТ та фінансових установах.

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок чисельності персоналу за методом норм часу та нормами обслуговування для умовного підприємства. Складання штатного розпису.

Задача 2. Розрахунок продуктивності праці (виробіток, трудомісткість) та аналіз факторів її зміни. Прогнозування продуктивності на плановий рік.

Задача 3. Розрахунок фонду оплати праці за погодинною та відрядною формами. Порівняльний аналіз систем мотивації в ІТ-компанії та банку.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. «Економіка та управління персоналом» (Луцьк : Надстир'я, 2024) — розділ «Планування праці»
- Виконання аналітичного завдання: порівняння систем оплати праці та мотивації в ІТ-компаніях і фінансових установах України
- Підготовка аналітичної записки: «Ринок праці в ІТ-галузі та фінансовому секторі України: тенденції 2023–2024 рр.»
- Пошук даних про середню заробітну плату в ІТ та фінансовому секторі на сайті ukrstat.gov.ua

Очікуваний результат: студент вміє планувати чисельність персоналу, розраховувати продуктивність праці та фонд оплати праці, аналізувати системи мотивації.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Планування витрат та собівартості продукції (послуг)

Лекція 8 (2 год.): Поняття витрат виробництва. Класифікація витрат: за економічними елементами; за статтями калькуляції; за способом включення до собівартості (прямі та непрямі); за відношенням до обсягу (постійні та змінні). Собівартість продукції: поняття, види (виробнича, повна, планова, фактична). Методи калькулювання: позамовний, попередільний, нормативний.

Управління витратами: аналіз відхилень, резерви зниження собівартості. Точка беззбитковості: поняття, формула, графічний метод. Маржинальний аналіз в управлінні підприємством.

Ключові формули

- Собівартість = Прямі витрати + Непрямі витрати
- Точка беззбитковості (шт.) = Постійні витрати / (Ціна – Змінні витрати на од.)
- Маржинальний дохід = Виручка – Змінні витрати

Специфіка ІТ та фінансового сектору

Структура собівартості ІТ-послуг: оплата праці розробників, ліцензії, хмарна інфраструктура. Калькулювання вартості банківських та страхових послуг. Управлінський облік витрат у системах ERP.

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Складання калькуляції собівартості одиниці послуги (ІТ-продукт або банківська послуга) за статтями витрат. Визначення структури собівартості (питома вага кожної статті).

Задача 2. Класифікація витрат підприємства на постійні та змінні. Розрахунок точки беззбитковості в натуральному та вартісному виразі. Побудова графіка беззбитковості.

Задача 3. Аналіз відхилень: порівняння планової та фактичної собівартості, виявлення причин відхилень та пропозиції щодо зниження витрат.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Ющичина Л. О. «Управління ресурсами та витратами: курс лекцій» (ВНУ ім. Лесі Українки, 2022) — теми «Класифікація витрат», «Собівартість»
- Виконання аналітичного завдання: порівняння структури витрат ІТ-компанії та банку за відкритими фінансовими даними
- Підготовка есе: «Резерви зниження витрат ІТ-підприємств та фінансових установ у сучасних умовах»
- Розв'язання типових задач на розрахунок точки беззбитковості (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати витрати, складати калькуляцію собівартості, розраховувати точку беззбитковості та маржинальний дохід.

Фінансове планування та результати діяльності підприємства

Тема 3.1

Планування доходів і фінансових результатів підприємства.
Виручка, валовий прибуток, операційний та чистий прибуток.
Показники рентабельності та їх аналіз.

Тема 3.2

Фінансове планування на підприємстві: фінансовий план, бюджетування, планування грошових потоків (cash flow), платіжний баланс підприємства.

Тема 3.3

Планування інвестиційної діяльності підприємства: оцінка ефективності інвестиційних проектів (NPV, IRR, PP, PI), джерела фінансування інвестицій.

Тема 3.4

Оцінка ефективності господарської діяльності підприємства: система показників ефективності, комплексний аналіз, застосування BI-систем у фінансовому аналізі.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Планування доходів та фінансових результатів

Лекція 9–10 (4 год.): Дохід підприємства: поняття, види (виручка від реалізації, інші операційні доходи, фінансові доходи). Формування чистого доходу. Прибуток: економічна сутність, функції. Валовий прибуток, операційний прибуток, прибуток до оподаткування, чистий прибуток.

Планування прибутку: метод прямого рахунку, аналітичний метод, нормативний метод. Розподіл прибутку: дивіденди, резервний фонд, реінвестування. Ставка податку на прибуток — 18%.

Показники рентабельності

- **Рентабельність продукції** = $\frac{\text{Прибуток від реалізації}}{\text{Собівартість}} \times 100\%$
- **Рентабельність продажів** = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} \times 100\%$
- **Рентабельність активів (ROA)** = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} \times 100\%$
- **Рентабельність власного капіталу (ROE)** = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100\%$

Аналіз рентабельності в ІТ та фінансовому секторі. Порівняння з галузевими нормативами. Динамічний та факторний аналіз рентабельності. Застосування фінансових інформаційних систем.

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок валового, операційного та чистого прибутку підприємства за умовними даними звіту про фінансові результати. Визначення суми податку на прибуток.

Задача 2. Розрахунок показників рентабельності (продукції, продажів, активів, власного капіталу) та їх порівняльний аналіз за два роки. Висновки щодо динаміки прибутковості ІТ-підприємства.

Задача 3. Факторний аналіз зміни прибутку: вплив зміни обсягу реалізації, ціни та собівартості.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Непран А. В., Шевченко І. Ю. «Економіка підприємства» — розділ «Фінансові результати»
- Аналіз фінансових результатів реального ІТ-підприємства або банку за відкритою фінансовою звітністю (розрахунок показників рентабельності)
- Підготовка аналітичної записки: «Прибутковість ІТ-компаній і банків України: сучасний стан та тенденції» (за даними ukrstat.gov.ua та відкритої звітності)
- Розв'язання комплексного розрахункового завдання з визначення всіх показників рентабельності

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та аналізувати показники доходу, прибутку та рентабельності підприємства, інтерпретувати результати.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Фінансове планування та бюджетування

Лекція 11 (2 год.): Фінансовий план підприємства: структура, методи складання. Бюджетування як сучасний інструмент фінансового планування: операційний та фінансовий бюджети, майстер-бюджет. Планування грошових потоків (cash flow): прямий і непрямий методи.

Платіжний баланс підприємства: планування надходжень і видатків грошових коштів. Управління ліквідністю. Фінансові ризики та методи їх врахування у планах. Планування в умовах невизначеності (сценарний підхід).

Бюджетування з використанням ІТ

Автоматизація бюджетного процесу: можливості ERP-систем (SAP, Oracle, 1C), спеціалізованих систем бюджетування (Cognos, Hyperion). Переваги хмарних рішень для бюджетування. Інтеграція фінансового планування з управлінськими інформаційними системами.

- Операційний бюджет: продаж, виробництво, закупівлі, витрати
- Фінансовий бюджет: cash flow, баланс, P&L
- Контроль виконання бюджету: план-фактний аналіз

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Складання операційного бюджету умовного підприємства (бюджет продажу, виробництва, прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, загальновиробничих витрат).

Задача 2. Розрахунок бюджету грошових потоків (cash flow) прямим методом. Виявлення дефіциту / профіциту ліквідності та пропозиції щодо його усунення.

Задача 3. План-фактний аналіз: порівняння бюджетних та фактичних показників, виявлення відхилень та їх причин.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Стойко О. Я., Дема Д. І. «Фінанси» (Університет «Полісся», 2024) — розділ «Фінансове планування»
- Підготовка аналітичної записки: «Сучасні системи бюджетування та їх впровадження в ІТ-компаніях і банках України»
- Аналіз структури бюджету реального підприємства або банку (за відкритими даними)
- Розв'язання задач на складання cash flow бюджету (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє складати операційний та фінансовий бюджети підприємства, планувати грошові потоки, проводити план-фактний аналіз.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Планування інвестиційної діяльності підприємства

Лекція 12–13 (4 год.): Інвестиції: поняття, класифікація (реальні/фінансові, прямі/портфельні, внутрішні/зовнішні). Інвестиційний процес: передінвестиційний, інвестиційний, операційний етапи. Джерела фінансування інвестицій: власні кошти (амортизація, прибуток), залучені (кредити, облігації), державні субсидії, іноземні інвестиції.

Оцінка ефективності інвестицій: термін окупності (PP), чиста теперішня вартість (NPV), індекс прибутковості (PI), внутрішня норма дохідності (IRR). Критерії прийняття інвестиційних рішень. Оцінка IT-інвестицій: ROI від впровадження інформаційних систем.

Ключові формули

- $PP = \text{Інвестиції} / \text{Річний грошовий потік}$
- $NPV = \sum \{CF_t / (1+r)^t\} - I_0$
- $PI = NPV / I_0 + 1$

Інвестиції в IT та фінансову сферу

Оцінка доцільності інвестицій у цифрову трансформацію підприємства: впровадження ERP, CRM, банківських ІС, системи кібербезпеки. Аналіз ROI від IT-проектів. Венчурне фінансування IT-стартапів.

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок терміну окупності інвестиційного проекту простим та дисконтованим методами. Порівняння результатів.

Задача 2. Розрахунок NPV для двох альтернативних ІТ-інвестиційних проектів (наприклад, впровадження ERP-системи vs. розробка власного рішення) при заданій ставці дисконтування. Вибір оптимального проекту та обґрунтування рішення.

Задача 3. Кейс: оцінка доцільності впровадження системи управління базами даних у банку — аналіз витрат та очікуваного економічного ефекту.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Якименко І. Л., Петрашко Л. П. «Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти» (НУХТ, 2022) — розділ «Інвестиції та інновації»
- Підготовка реферату: «Інвестиційна діяльність ІТ-підприємств України: стан, проблеми та перспективи»
- Аналіз інвестиційного клімату в ІТ-галузі України за даними Міністерства економіки (me.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок NPV, PP, PI (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати ефективність інвестиційних проектів, розраховувати NPV, термін окупності та індекс прибутковості, обґрунтовувати інвестиційні рішення.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Оцінка ефективності господарської діяльності підприємства

Лекція 14 (2 год.): Ефективність господарської діяльності: поняття, види (економічна, соціальна, екологічна). Система показників ефективності: загальні (рентабельність, продуктивність праці, фондівіддача) та часткові (за видами ресурсів). Методи оцінки: порівняльний, динамічний, факторний аналіз.

ВІ-системи та аналітика даних в оцінці ефективності: дашборди KPI, системи Business Intelligence (Tableau, Power BI, SAP Analytics Cloud), великі дані (Big Data) у фінансовому аналізі. Збалансована система показників (BSC): перспективи, KPI, стратегічна карта.

Застосування ІТ в аналізі ефективності

- Перспективи BSC: фінансова, клієнтська, внутрішніх процесів, навчання та розвитку
- KPI як інструмент моніторингу виконання стратегії
- Застосування Power BI для аналізу фінансових результатів
- Автоматизований аналіз відхилень у ERP-системах
- Комплексна оцінка ефективності підприємства за системою часткових показників

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок комплексного показника ефективності господарської діяльності підприємства за системою часткових показників. Порівняльний аналіз ефективності ІТ-компанії та банку.

Завдання 2. Розробка системи КРІ для умовного ІТ-підприємства або фінансової установи: визначення ключових показників, цільових значень та методів вимірювання.

Завдання 3. Практична робота з аналітичною системою (Power BI або Excel): побудова дашборду основних показників ефективності за умовними даними.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Якименко І. Л., Петрашко Л. П. «Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти» (НУХТ, 2022) — розділ «Стратегічне планування та ефективність»
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: оцінка ефективності господарської діяльності реального ІТ-підприємства або банку за системою показників
- Підготовка презентації: «Система КРІ для ІТ-підприємства або фінансової установи» (8–10 слайдів)
- Систематизація матеріалу модуля для підготовки до модульного контролю

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати ефективність господарської діяльності, розробляти системи КРІ та застосовувати аналітичні ІТ-інструменти для моніторингу показників.

Стратегічне планування та розвиток підприємства

Тема 4.1

Стратегічне планування розвитку підприємства: місія, цілі, аналіз середовища, вибір стратегії, реалізація, контроль. Бізнес-стратегії в умовах цифрової економіки.

Тема 4.2

Конкурентоспроможність підприємства: сутність, чинники, методи оцінки. SWOT-аналіз, модель 5 сил Портера. Конкурентні стратегії для IT та фінансових підприємств.

Тема 4.3

Інноваційна діяльність та цифрова трансформація підприємства: класифікація інновацій, управління інноваційними проектами, оцінка інноваційного потенціалу.

Тема 4.4

Економічна безпека підприємства та управління ризиками: складові безпеки, загрози, методи управління ризиками, антикризове планування. Кібербезпека як складова економічної безпеки.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Стратегічне планування розвитку підприємства

Лекція 15 (2 год.): Стратегічне планування: сутність, елементи (місія, цілі, стратегія, тактика). Процес стратегічного планування: аналіз середовища (PEST, SWOT), визначення стратегічних альтернатив, вибір та реалізація стратегії, стратегічний контроль. Корпоративна, конкурентна та функціональні стратегії.

Бізнес-стратегії в цифровій економіці: стратегії цифрової трансформації, платформні бізнес-моделі, хмарні стратегії, стратегії відкритих інновацій. Застосування BSC та OKR (Objectives and Key Results) у реалізації стратегії.

Планування розвитку підприємства

Система планів підприємства: стратегічний план (3–5 років), тактичний план (1 рік), оперативний план (квартал, місяць). Бізнес-план як інструмент стратегічного розвитку.

- Перспективи BSC: фінансова, клієнтська, внутрішніх процесів, навчання та розвитку
- OKR як гнучкий інструмент постановки цілей в IT-компаніях
- Дорожня карта (Roadmap) як інструмент стратегічного планування IT-продуктів
- Стратегічний контроль та коригування планів

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка стратегічного плану розвитку умовного підприємства: визначення місії, стратегічних цілей, ключових показників ефективності (KPI) та заходів реалізації для IT-компанії або фінансової установи.

Завдання 2. Побудова стратегічної карти BSC для умовного IT-підприємства: визначення цілей у чотирьох перспективах та причинно-наслідкових зв'язків між ними.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Які стратегії розвитку є найбільш актуальними для українських IT-підприємств та фінтех-компаній в сучасних умовах?»

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Якименко І. Л., Петрашко Л. П. «Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти» (НУХТ, 2022) — розділ «Стратегічне планування»
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: розробка стратегії розвитку реального IT-підприємства або фінтех-компанії (за відкритими даними)
- Підготовка презентації: «Стратегія розвитку обраного підприємства IT/фінансового сектору» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу для підготовки до заліку

Очікуваний результат: студент вміє розробляти стратегічні плани підприємства, будувати BSC та визначати KPI для IT-організацій і фінансових установ.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Конкурентоспроможність підприємства

Лекція 16–17 (4 год.): Конкурентоспроможність підприємства: сутність, рівні (товару, підприємства, галузі, країни). Чинники конкурентоспроможності: внутрішні (якість продукції/послуг, технологічний рівень, кваліфікація персоналу, ефективність управління, фінансова стійкість) та зовнішні (стан ринку, державна політика, інфраструктура).

Методи оцінки конкурентоспроможності: метод порівняльних переваг, SWOT-аналіз, матриця BCG, модель 5 сил Портера. Конкурентні стратегії за М. Портером: лідерство за витратами, диференціація, фокусування. Специфіка конкуренції в ІТ та фінансовому секторі.

Шляхи підвищення конкурентоспроможності

- Впровадження інноваційних технологій та цифрова трансформація
- Розвиток людського капіталу: навчання, сертифікація (ІТ-фахівці, фінансові аналітики)
- Якість продуктів та послуг: стандарти ISO, CMMI для ІТ
- Розвиток бренду та клієнтського досвіду (Customer Experience)
- Стратегічне партнерство та кооперація в ІТ-екосистемі
- Кібербезпека як чинник довіри та конкурентоспроможності фінансових установ

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. SWOT-аналіз конкурентоспроможності умовної IT-компанії або фінтех-платформи: виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз. Формулювання стратегічних висновків.

Завдання 2. Оцінка конкурентоспроможності методом інтегральної оцінки: розрахунок зваженого індексу конкурентоспроможності за обраними критеріями для двох конкуруючих IT-компаній або банків.

Завдання 3. Кейс: аналіз конкурентної позиції реального українського IT-підприємства та розробка рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Непран А. В., Шевченко І. Ю. «Економіка підприємства» — розділ «Конкурентоспроможність»
- Підготовка аналітичної записки: «Конкурентоспроможність українських IT-підприємств на міжнародних ринках»
- Проведення SWOT-аналізу реального IT-підприємства або банку (за відкритими даними)
- Опрацювання статті: Єршова О. О., Гончаренко І. М. «Сучасні моделі управління розвитком бізнесу» (Журнал стратегічних економічних досліджень, 2022, № 2(7))

Очікуваний результат: студент вміє проводити SWOT-аналіз, оцінювати конкурентоспроможність підприємства та розробляти рекомендації щодо її підвищення.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Інноваційна діяльність та цифрова трансформація підприємства

Лекція 18 (2 год.): Інновації: поняття, класифікація (продуктові, процесні, організаційні, маркетингові). Цифрова трансформація підприємства: сутність, рівні зрілості цифрової трансформації, стратегії цифровізації. Інноваційний процес: від ідеї до комерціалізації. Управління інноваційними проектами (Agile, PMBOK).

Цифрова трансформація в фінансовій сфері: фінтех-інновації (мобільний банкінг, блокчейн, штучний інтелект у кредитному скорингу, страхові технології — InsurTech). Оцінка інноваційного потенціалу підприємства.

Джерела фінансування інновацій

- Власні кошти підприємства (прибуток, амортизація)
- Банківські кредити та фінансовий лізинг
- Венчурне фінансування та бізнес-ангели
- Державні гранти та програми підтримки IT-галузі
- Міжнародні програми (EU4Digital, Horizon Europe)
- IPO та залучення стратегічних інвесторів

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Оцінка інноваційного проекту IT-компанії: розрахунок витрат на інновацію та очікуваного економічного ефекту (ROI, NPV). Обґрунтування доцільності впровадження.

Завдання 2. Кейс: розробка плану цифрової трансформації умовного банку або страхової компанії: визначення пріоритетних напрямків, необхідних ресурсів та очікуваних результатів.

Завдання 3. Аналіз фінтех-інновацій в Україні: визначення ключових трендів та їх впливу на конкурентне середовище фінансового сектору.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Якименко І. Л., Петрашко Л. П. «Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти» (НУХТ, 2022) — розділ «Інновації та цифрова трансформація»
- Підготовка реферату: «Цифрова трансформація підприємств України: стан, проблеми та перспективи розвитку»
- Аналіз інноваційного потенціалу IT-галузі України за даними Міністерства цифрової трансформації (diia.gov.ua)
- Розв'язання задач на оцінку ефективності інноваційних проектів (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати інноваційні проекти, розробляти плани цифрової трансформації підприємства та аналізувати фінтех-інновації.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Економічна безпека підприємства та управління ризиками

Лекція 19–20 (4 год.): Економічна безпека підприємства: поняття, складові (фінансова, виробнича, кадрова, інформаційна, правова безпека, кібербезпека). Загрози економічній безпеці: зовнішні (нестабільність законодавства, конкуренти, кіберзагрози) та внутрішні (неефективне управління, кадрові ризики). Особливості інформаційної та кібербезпеки в IT та фінансовому секторі.

Управління ризиками: класифікація (фінансові, операційні, IT-ризики, ризики кібербезпеки). Методи: уникнення, зниження, передача (страхування), прийняття. Карта ризиків. Антикризове планування.

Кібербезпека як складова економічної безпеки

Кіберзагрози для IT-підприємств та фінансових установ: ransomware, фішинг, DDoS-атаки, витоки даних. Стандарти інформаційної безпеки: ISO 27001, PCI DSS для фінансових організацій. Управління інцидентами кібербезпеки. Вплив кіберінцидентів на фінансові результати підприємства.

- Показники фінансової стійкості як індикатори кризи
- Антикризові заходи: оперативні та стратегічні
- Санація підприємства: поняття та умови проведення

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та оцінка ризиків підприємства: складання карти ризиків (матриця «ймовірність × вплив») для ІТ-компанії або банку. Розробка заходів реагування.

Завдання 2. Аналіз складових економічної та кібербезпеки підприємства: виявлення основних загроз та розробка системи захисних заходів.

Завдання 3. Кейс: розробка антикризового плану для підприємства, що зазнало кіберінциденту або фінансових труднощів. Обґрунтування запропонованих заходів.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання підручника: Стойко О. Я., Дема Д. І. «Фінанси» (Університет «Полісся», 2024) — розділ «Фінансова безпека»
- Підготовка аналітичної записки: «Економічна та кібербезпека ІТ-підприємств і фінансових установ в умовах воєнного стану в Україні»
- Ознайомлення з Кодексом України з процедур банкрутства (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Методи управління ризиками в ІТ та фінансовому секторі: переваги та обмеження»

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати та оцінювати ризики підприємницької діяльності, розробляти антикризові заходи та оцінювати загрози кібербезпеки.

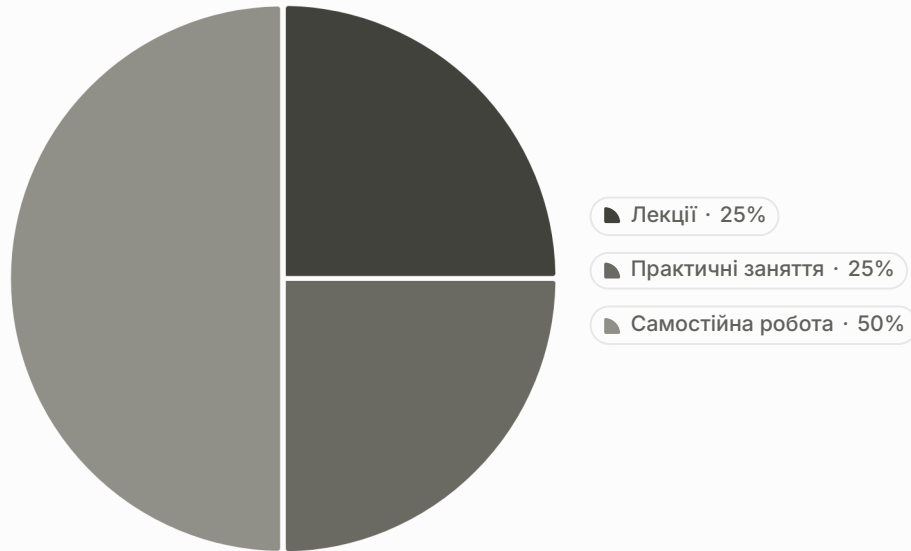
Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Підприємство як суб'єкт господарювання	2	2	4
	Тема 1.2 – Організаційні структури управління	2	2	4
	Тема 1.3 – Система планування на підприємстві	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – Виробнича програма та потужність	4	2	4
	Тема 2.2 – Організація виробничих процесів	2	2	4
	Тема 2.3 – Планування праці та заробітної плати	2	2	4
	Тема 2.4 – Планування витрат та собівартості	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 – Планування доходів та прибутку	4	2	4
	Тема 3.2 – Фінансове планування та бюджетування	2	2	4
	Тема 3.3 – Планування інвестиційної діяльності	4	2	4
	Тема 3.4 – Оцінка ефективності діяльності	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 – Стратегічне планування розвитку	2	2	4
	Тема 4.2 – Конкурентоспроможність підприємства	4	2	4
	Тема 4.3 – Інновації та цифрова трансформація	2	2	4
	Тема 4.4 – Економічна безпека та управління ризиками	4	2	4
Разом		30	30	60

Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики ІТ та фінансової сфери.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок, розв'язання задач, аналіз кейсів, дискусії, захист проектів та робота з ІТ-інструментами планування.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка завдань, робота з джерелами. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з організації та планування діяльності підприємства (Непран, Шевченко, Стойко, Якименко та ін.), нормативно-правовими актами (Господарський кодекс України), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення, виділяє головні поняття та порівнює підходи різних авторів.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (виробнича програма, собівартість, рентабельність, NPV); аналітичних завдань (порівняльний аналіз підприємств, SWOT, бюджетування); творчих завдань — есе, аналітичні записки, міні-дослідження з актуальних питань діяльності ІТ-підприємств та фінансових установ.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Міністерства цифрової трансформації (diia.gov.ua), Мінекономіки (me.gov.ua), Держстату (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), НБУ (bank.gov.ua). Аналіз статистичних звітів та відкритої фінансової звітності підприємств.

Підготовка до занять та контролю

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов задач, повторення теорії); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули); підготовка до модульного контролю та підсумкового заліку (систематизація знань, типові задачі).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Комплексна контрольна робота або ситуаційне завдання, що охоплює теми змістовного модуля (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз показників діяльності підприємства). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль — Залік

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або комплексне розрахункове завдання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F). Студент отримує залік за умови виконання всіх модульних завдань та набору не менше 60 балів.

Методи викладання

Викладання дисципліни «Організація та планування діяльності підприємства» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії та фінансових інформаційних систем.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики ІТ-підприємств та фінансових установ; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Кейс-стаді

Аналіз реальних ситуацій ІТ-компаній та банків; студенти виявляють проблему, пропонують організаційні та планові рішення та обґрунтовують висновки.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (виробнича програма, собівартість, бюджетування, NPV, рентабельність); відпрацювання алгоритмів розв'язання з використанням Excel та BI-інструментів.

Дискусії

Обговорення актуальних проблем організації та планування в ІТ та фінансовому секторі України (цифрова трансформація, кібербезпека, конкурентоспроможність); розвиток критичного мислення.

Нормативні документи

Опрацювання Господарського кодексу, законів про підприємництво та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою та нормативною базою.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою в галузі ІТ або фінансового сектору; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» (ОП «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях»).

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

1

Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.)
Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1–2. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.

2

Стойко О. Я., Дема Д. І.
Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.

3

Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І.
Економіка та управління персоналом. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.

4

Степасюк Л. М., Якимовська А. В.
Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.

5

Якименко І. Л., Петрашко Л. П.
Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.

6

Ющичина Л. О.
Управління ресурсами та витратами: курс лекцій. — Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. — 103 с.

7

Єршова О. О., Гончаренко І. М.
Сучасні моделі управління розвитком бізнесу. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.

8

Филипенко О. М., Волосов А. М.
Планування діяльності підприємства : навч. посіб. для здобув. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. — Харків : ДБТУ, 2022.

9

Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В.
Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.

10

Петруня Ю. Є., Задоя А. О.
Економіка: базовий курс : навч. посіб. Б-те вид. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.

11

Чередніченко О. О. та ін.
Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.

12

Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О. та ін.
Підприємництво та основи бізнесу. Практикум : навч. посіб. — Житомир : Житомирська політехніка, 2023. — 280 с.

Нормативно-правова база

- Господарський кодекс України
zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15
- Закон «Про розвиток та державну підтримку МСП» від 22.03.2012 № 4618-VI
zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17
- Кодекс України з процедур банкрутства
zakon.rada.gov.ua

Офіційні ресурси та фахові видання

Міністерство цифрової трансформації diia.gov.ua	Міністерство економіки України me.gov.ua
Державна служба статистики ukrstat.gov.ua	Національний банк України bank.gov.ua
Верховна Рада України zakon.rada.gov.ua	Журнал «Економіка та суспільство» economyandsociety.in.ua
Журнал стратегічних економічних досліджень	